

СПРАВА «СПАРИШ ТА КУЦМАНД ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF SPARYSH AND KUTSMAND v. UKRAINE)

(Заяви № 49709/18 та № 49870/18)

Стислий виклад рішення від 12 вересня 2024 року

У період з квітня до листопада 2017 року та з листопада 2017 року до вересня 2019 року заявники трималися під вартою у Харківському слідчому ізоляторі № 27 та Дніпровській установі виконання покарань № 4 відповідно. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтями 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Заявники висунули інші скарги за статтями 3, пунктами 1, 3 та 5 статті 5, пунктом 1 статті 6 та 13 Конвенції на неналежні умови їхнього перевезення та використання металевих кліток у залах судових засідань, незаконне затримання без постанови суду, відсутність відповідних та достатніх підстав для затримання, надмірну тривалість кримінального провадження та відсутність ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з цим. Розглянувши скарги заявників на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з цим, Європейський суд зазначив, що наведений заявниками у їхніх формулярах заяв правдоподібний і досить детальний опис умов тримання під вартою, які, як стверджується, принижували гідність, був значною мірою підтверджений долученими фотографіями, показаннями та практикою Європейського суду стосовно відповідних установ. Європейський суд зауважив, що Уряд не надав жодних первинних доказів, в яких наводилися б плани розміщення камер та фактична кількість ув'язнених у конкретні періоди тримання заявників у Харківському слідчому ізоляторі № 27, а також Уряд не повідомив про відсутність таких документів. Знищення відповідних записів після закінчення однорічного строку зберігання, як це відбулося у цій справі стосовно Дніпровського слідчого ізолятора № 4, саме собою не може розглядатися як задовільне пояснення. Європейський суд зазначив, що цей термін є коротшим, ніж строк позовної давності для подання позовів про відшкодування шкоди згідно з національним законодавством, якщо такий засіб юридичного захисту стане ефективним в Україні. Крім того, використання паперових документів та їхнє знищення шляхом спалювання після закінчення строку зберігання не відповідає вимогам цифрової ери. Також Європейський суд погодився з аргументом заявників, що документи, пов'язані з умовами тримання під вартою, або не були надані, або стосувалися значно пізнішого періоду після тримання заявників там під вартою. Розглянувши всі надані йому матеріали, Європейський суд дійшов висновку, що в цій справі умови тримання заявників під вартою були неналежними та заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами.

Стосовно інших скарг заявників Європейський суд, розглянувши всі наявні у нього матеріали, дійшов висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує об'єднати заяви;
2. Оголошує заяви прийнятними;
3. Постановляє, що ці заяви свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. Постановляє, що ці заяви свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
5. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.